

ریشه عمیق تورم در اقتصاد ایران

غلامر ضاسلامی

اقتصاددان

نرخ تورم سالانه بهمن امسال برای خانوارهای کشور به ۴۷.۷ درصد رسیده که نسبت به ماه قبل از این گزارش، ۱.۴ درصد افزایش را نشان می‌دهد. براساس جدیدترین گزارش منتشرشده مرکز آمار ایران نرخ تورم نقطه‌ای در بهمن امسال به ۵۳.۴ درصد رسیده که در مقایسه با ماه قبل ۲.۱ درصدافزایش یافته است.افزایش نرخ تورم نقطه‌ای به آن معناست که خانوارهای ایرانی به طور میانگین ۵۳.۴درصد بیشتر از بهمن ۱۴۰۰ برای خرید یک «مجموعه کالاها و خدمات یکسان» هزینه کرده‌اند. این آمار تازه منتشرشده نشان می‌دهد باوجود گفته‌های دولت در مهار تورم همچنان این شاخص اصلی اقتصاد کلان سیر صعودی دارد، زیرا همه دولت‌ها در ۴ دهه گذشته تلاش کرده‌اند با روش‌های غیرعلمی با تورم مقابله کنند.یکی از اصلی‌ترین چالش‌هایی که در تمام سال‌های گذشته اقتصاد ایران همواره درگیر آن بوده و ادامه پیدا کرده، نرخ بالای تورم است. در واقع کمتر زمانی را در تمام دهه‌های گذشته می‌توان پیدا کرد که در آن تورم ایران تک‌رقمی یا نزولی بوده باشد و همین موضوع باعث شده فشار فراوانی به زندگی و معیشت مردم وارد شود و البته همزمان، سیاست‌گذاری اقتصادی و رسیدن به اهداف کوتاه‌مدت و بلندمدت را نیز دشوار کند. یکی از اصلی‌ترین مسائل تاثیرگذار بر این روند را می‌توان خارج شدن اقتصاد از اولویت‌های برخی دولتمردان دانست.دولت به عنوان اصلی‌ترین بازیگر اقتصاد ایران، هر سال مجبور می‌شود برای کاهش فشار تورم بر حقوق‌بگیران ثابت، با افزایش حقوق آنها موافقت کند که همین افزایش حقوق خود به عاملی برای افزایش سرعت رشد نقدینگی تبدیل می‌شود و در کنار آن بودجه دولتی که به تمام دستگاه‌ها تزریق می‌شود،عامل مینمای تورم آینده در هر سال گذشته‌می‌شود و این سبک‌ل معیوب خود عاملی برای تداوم تورم شده است. این معضل آن‌قدر طولانی شده که اساسا ساختار اقتصاد ایران را متحول کرده است. از یک سو عملا دیگر حقوق ثابت برای بسیاری از خانوارها کارآیی ندارد و آنها تلاش می‌کنند برای گذران امور، راهی جدید امتحان کنند و از سوی دیگر در بسیاری از تصمیمات کلان اقتصادی، ما عملا اولویت‌ها را به تحلیل‌های علمی و واقعیت‌های اقتصادی نمی‌دهیم و مسائل بیرونی در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی ما تاثیرگذارند. از اختلاف‌نظرهای سیاسی داخلی گرفته تا مشکلاتی مانند تحریم‌های بین‌المللی همگی نشان می‌دهند اقتصاد ما برای دورانی طولانی تحت تاثیر عوامل بیرونی بوده و کمتر به آن به چشم یک اولویت نگاه شده است. همین مسأله باعث می‌شود اصلاحات اقتصادی و برای مثال کاهش وابستگی به پول نفت نیز کمتر مورد توجه قرار بگیرد. در واقع دولت در ایران، با بودجه‌ای بسیار بزرگ و گسترده مواجه است. منابع این بودجه در سال‌هایی که دسترسی به منافع حاصل از فروش نفت ممکن بوده تامین شده، اما در سال‌هایی که بنا به دلایلی مانند تحریم، دسترسی به منابع نفتی دشوار شده یا مشکل مواجه شده‌ایم، در چنین شرایطی دولت‌ها باید هزینه‌های خود را کم کنند که قطعاً نیاز به اصلاحات زیربنایی دارد که می‌تواند برای دولت‌ها هزینه خاص خود را داشته باشد یا باید منابع را به طریقی دیگر به‌دست آورند که بسیاری از آنها در نهایت تورم‌زا بوده و ضد اقتصاد کشور عمل می‌کنند که این تجربه را نیز ما در این سال‌ها داشته‌ایم.به این ترتیب به‌نظر می‌رسد ما باید پس از دوران دشوار در حوزه مدیریت تورم، یک بار برای همیشه تکلیف خود را روشن کنیم و اگر بناست با مسائل اقتصادی مواجه شویم به‌شکل علمی و با استفاده از تجربیات داخلی و خارج‌جی اقدام کنیم. در غیر این صورت با جابه‌جایی دولت‌ها و برنامه‌ها نیز ما همچنان با معضل تورم بی‌پایان مواجه خواهیم بود.

ویژه

علی صوفی:

دولت توانش همین است

این روزها حجم مشکلات اقتصادی به حدی در قیاس با زمان دولت حسن روحانی افزایش یافته است که معاندان و دشمنان تلاش دارند از این اوضاع به نفع خود بهره گیرند و به جامعه الفا کنند که دولت سیدابراهیم رئیسی از آمدن بر حجم و پیچیدگی مشکلات می‌افزاید چون تنها با این روش می‌تواند در انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۴ دوباره اکثریت آرا را به دست آورد و ادامه حیات سیاسی دهد. استدلال دشمن برای این ادعا آن است که رئیسی سال ۱۴۰۰ نیز ۱۹ میلیون رأی آورد که بیشتر آنها جنبه اعتقادی داشتند و مطالبه‌ای به ویژه در حوزه اقتصادی پشت آن نبود، بنابراین حتی اگر مشکلات کشور پیچیده تر و بحرانی تر هم شود اکثریت آن ۱۹ میلیون رأی دوباره می‌آیند و به رئیسی رأی می‌دهند، اما در عوض جریانات رقیب که خواهان تغییر وضع موجود هستند دست شان از رأی خالی تر می‌شود. در این راستا یک فعال سیاسی اصلاح‌طلب درباره این ادعا گفت: این دیدگاه خیلی بدبینانه است چون مزیت کار دولت در حفظ آرامش و امنیت عمومی است و اگر نتواند به این وظیفه خود جامه عمل بپوشاند، ارزیابی افکار عمومی به ضررش خواهد بود. علی صوفی اظهار داشت: وقتی شاخص‌های ارزیابی در سنجش عملکرد دولت منفی باشند، به طبع این مسأله بر کارنامه نهایی دولت نیز اثر مستقیم می‌گذارد، بنابراین دولت تلاش می‌کند در حوزه های مختلف به ویژه عرصه اقتصادی آرامش، ثبات و امنیت عمومی حاکم باشد. هر چقدر کسب و کار رونق پیدا کند و شاخص‌های اقتصادی را بهبود یابد، اینها بر روند کاهش تورم، حفظ و تقویت ارزش پول ملی و همکاری‌های اقتصادی کشور با سایر کشورها تأثیر مثبت می‌گذارد و به عنوان نشانه‌های حکمرانی خوب یک دولت تلقی می‌شود. دبیر کل حزب پیشرو اصلاحات بیان کرد: دولت آقای رئیسی دلش می‌خواهد مشکلات را حل کند اما توانش همین قدر است.

حسن بهشتی‌پور در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

سفر گروسی به ایران امیدبخش بود

یکی از دستاوردهای سفر گروسی به تهران می‌تواند آغاز مذاکرات باشد

اجازه بیشتر ایران به آژانس می‌تواند شبهات را برطرف کند

ایران می‌تواند از سفر گروسی به تهران اعتماد بیشتری جلب کند

آژانس صدور قطعنامه علیه ایران را متوقف خواهد کرد

برای کشورهای اروپایی توافق بهتر از فعال کردن مکانیسم ماشه است

اینکه‌امیر عبداللّه‌یان می‌گوید توافق می‌تواند نزدیک باشد بی دلیل نیست

یک سال پیش زمینه برای توافق فراهم بود که این اتفاق رخ نداد

سه شنبه
۱۴۰۱.۱۲.۱۶
۱۴ شعبان ۱۴۴۴ ه‍.ق / ۷ مارس ۲۰۲۳

سال پنجم
شماره ۱۵۱۰
armanmeli.ir

آرمان ملی – احسان انصاری: سفر رافائل گروسی به تهران چه دستاوردی به همراه داشت؟ آیا توافقی که بین ایران و آژانس در این سفر صورت گرفت می‌تواند زمینه‌ساز از سرگیری مذاکرات احیای برجام شود؟ «آرمان ملی» برای تحلیل و بررسی این موضوع با حسن بهشتی‌پور تحلیل‌گر روابط بین‌الملل گفت‌وگو کرده است. بهشتی‌پور معتقد است: «گفت‌وگوهای ایران و آژانس به منظور پیدا کردن راه‌حلی برای پاسخ دادن به سوال‌های آژانس و همکاری‌های آینده به نتیجه رسیده است. بنابراین از هم‌کنون باید منتظر نتایج مثبت گفت‌وگوهای آقای گروسی با مسئولان ایرانی در تهران باشیم. رافائل گروسی ماه گذشته گفته بود در فوریه به تهران می‌آید، اما ظاهراً به دلیل آنکه هنوز اختلاف‌نظرهایی در طرف حل نشده بود، این سفر با تأخیر چند روزه رو به‌رو شد. ولی اعلام آمدن گروسی در آستانه برگزاری نشست شورای حکام آژانس، به‌نظر می‌رسد فضای مثبتی را ایجاد کرده است تا مانع از صدور قطعنامه جدید علیه ایران نشود. ز برآگرا قطعنامه‌ای جدید علیه ایران صادر شود، تنها نتیجه‌اش پیچیده و حادث شدن مناسبات ایران و آژانس خواهد بود». در ادامه حاصل این گفت‌وگورا می‌خوانید.

◀ **سفر رافائل گروسی به تهران چه دستاوردهایی داشت؟ آیا این سفر می‌تواند زمینه آغاز مذاکرات جدید هسته‌ای را هموار کند**؟

گروسی پس از دیدارهایی که از ایران داشت اعلام کرد که با ایران توافق کرده که اجازه دسترسی به اطلاعات و مکان‌ها را داشته باشند. طبق گفته‌های آقای گروسی نشست‌های فنی با طرف ایرانی به‌زودی بر گزار می‌شود. حال اگر توافق گروسی و اسلامی در همین راستا بوده باشد یک گشایش قابل توجهی در روند مذاکرات آتی ایران و آژانس خواهد بود و همچنین حداقل یکی از مسائل مهم مذاکرات ۵+۱ حل خواهد شد و انتظار این است که مذاکرات پس از حل و فصل مسائل ایران و آژانس بین ایران و گروه ۵+۱ سر گرفته شود. این اتفاق باعث خواهد شد تا مسیر ادامه مذاکرات هسته‌ای تسهیل شود. من معتقدم اگر بنا بود که این سفر نتیجه‌ای در بر نداشته باشد، ایران از رافائل گروسی دعوت نمی‌کرد، به نظر زمینه برای توافق و حل و فصل مسایل حاصل شده است که از ایشان دعوت کرده‌اند. به‌نظم الان جای امیدواری بیشتر وجود دارد؛ از صحبت‌های آقای گروسی و آقای امیر عبداللّه‌یان این طور برمی‌آید که توافقی حداقل کلی درباره چگونگی پاسخ دادن به سوالات طوری که آژانس قانع شود، روی میز است. اگر این شبهات و سوالات که مطرح است، پاسخ داده شود ایران همکاری

بیشتری با آژانس خواهد داشت و به طور کلی فضای همکاری میان دو طرف تسهیل می‌شود. از سویی الان نظارت و کنترل آژانس در چارچوب پادمان این نظارت‌ها محدود شده است که در صورت تسهیل شرایط می‌تواند راه جدیدی برای همکاری‌های بیشتر باز شود. این مسأله همچنین می‌تواند به نفع ایران هم باشد، چراکه از طرح قطعنامه درباره ایران در شورای حکام یا صدور بیانیه‌های سیاسی جلوگیری می‌کند. گروسی می‌گوید سیاسی رفتار نمی‌کند، اما معتقد او خودش را به تجاهل می‌زند، در حالی که بر اساس اساننامه آژانس باید بی طرف باشد و مستندات معتبر را در نظارت و بازرسی خود دخیل کند. موضوع غنی

سازی بالای ۸۴ درصدی یک اشکال فنی بوده است و این جور اتفاقات نادر اما طبیعی است، ولی محصول نهایی مهم است، باز رسان آژانس نباید در انتشار این موضوع عجله می‌کردند. انتشار این موضوع کاملاً فنی و محرمانه نوعی مأمور سیاسی و غیر حقوقی است. بهتر است آژانس در این روند سکوت کند. ▶ **در بیانیه مشترک اسلامی و گروسی چه پندهایی قید شده است. تحلیل و تفسیر شما از مسائل مطرح شده چیست؟**

بند اول این بیانیه می‌گوید «تعاملات بین آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و ایران با روحیه همکاری و با رعایت کامل صلاحیت‌های آژانس و حقوق و تعهدات جمهوری اسلامی ایران براساس موافقتنامه‌های جامع پادمانی صورت خواهد پذیرفت» یعنی اینکه ایران می‌گوید من فقط در چارچوب آنچه ترتیبات اجرایی آن بی‌تی است که به آن پادمان هسته‌ای می‌گویند با آژانس همکاری خواهم کرد. بنابراین سطح همکاری‌ها به سطح برجام برنخواهد گشت تا زمانی که طرف مقابل تعهدات خود را انجام دهد. مادامی که آنها به تعهدات خود برنگردند ایران طبق این بند تأکید می‌کند که در چارچوب پادمان هسته‌ای یعنی ترتیبات اجرایی آن بی‌تی فقط همکاری خواهد کرد. در بند دوم آمده است که «در خصوص مسائل پادمانی باقی‌مانده مربوط به سه مکان (همان سه سوالی که آژانس دارد که در مکان‌های اعلام نشده آثار ذرات ناچیز اورانیوم دیده شده است)، ایران آمادگی خود را برای ادامه همکاری و ارائه اطلاعات و دسترسی بیشتر به منظور رسیدگی به مسائل پادمانی باقی‌مانده اعلام کرد» در این بند دوم روشن می‌شود که چون پاسخ ایران به آن سه سوالی که در خردادماه گذشته مطرح شد برای آژانس قانع‌کننده نبوده است، ایران آمادگی خود را نشان داده است یا دسترسی

بیشتری به آژانس بدهد یا اطلاعات بیشتری در اختیار آژانس قرار دهد. حال این دسترسی چیست

و چه اطلاعاتی در اختیار آژانس قرار داده خواهد شد این مشخص نیست. در بند سوم بیانیه مشترک آمده است «ایران به صورت داوطلبانه به آژانس اجازه می‌دهد تا چنانچه مقتضی باشد فعالیت‌های راستی‌آزمایی و نظارت بیشتر را اجرا کند. روش اجرای آن طی یک نشست فنی که به‌زودی در تهران برگزار می‌شود، میان دو طرف مورد توافق قرار خواهد گرفت»؛ این بند خیلی مهم است. طبق این بند ایران اجازه خواهد داد که آژانس دسترسی، نظارت و کنترل بیشتری داشته باشد، در راستای همان سه سوال، که آژانس بتواند پاسخ‌های خود را دریافت و همچنین اعتماد بیشتری را جلب کند.

به نظر من این توافق مانع از صدور قطعنامه جدید علیه ایران در نشست آژانس خواهد شد. اگر قطعنامه جدیدی علیه ایران صادر

شود نشان‌دهنده این است که طرف مقابل نمی‌خواهد با ایران همکاری کند و یک دور جدید تنش در روابط ایجاد خواهد شد. ولی به احتمال زیاد آژانس قطعنامه جدید صادر نخواهد کرد تا اجازه دهد این روندی که شروع است به نتیجه برسد و من فکر می‌کنم حتماً این روند مثبتی خواهد بود.

◀ **سفر گروسی و توافقی که در تهران حاصل شد به چه میزان می‌تواند امیدآفرین باشد؟ آیا گروسی و آژانس به شکلی رفتار خواهند کرد که طرفین به توافق نزدیک شوند یا راه تنش را انتخاب خواهد کرد؟** گفت‌وگوهای ایران و آژانس به منظور پیدا کردن راه‌حلی برای پاسخ دادن به سوال‌های آژانس و همکاری‌های

آینده به نتیجه رسیده است. بنابراین از هم‌کنون باید منتظر نتایج مثبت گفت‌وگوهای آقای گروسی با مسئولان ایرانی

در تهران باشیم. رافائل گروسی ماه گذشته گفته بود در فوریه به تهران می‌آید، اما ظاهراً به دلیل آنکه هنوز اختلاف‌نظرها بین دو طرف حل نشده بود، این سفر با تأخیر چند روزه رو به‌رو شد. ولی اعلام آمدن گروسی در آستانه برگزاری نشست شورای حکام آژانس، به‌نظر می‌رسد فضای مثبتی را ایجاد کرده است تا مانع از صدور قطعنامه جدید علیه ایران بشود، زیرا اگر قطعنامه‌ای جدید علیه ایران صادر شود، تنها نتیجه‌اش پیچیده و حادث شدن مناسبات ایران و آژانس خواهد بود. مادامی که آژانس در چارچوب وظایف ذاتی خود یعنی مقابله با اشاعه سلاح‌های هسته‌ای، کمک به گسترش استفاده صلح‌آمیز از انرژی هسته‌ای و نظارت بر فعالیت‌های صلح‌آمیز کشورها در استفاده از انرژی هسته‌ای فعالیت می‌کند، هیچ اختلافی با ایران نخواهد داشت، اما وقتی آژانس از چارچوب حقوقی و فنی برای اعمال وظایف خود خارج می‌شود و قدرت‌های سلطه‌جو آژانس و به ویژه مدیر کل آن را به سمت مسائل سیاسی می‌برند، از همین جا اختلاف‌ها شروع می‌شود. البته در گذشته هم موارد متعددی بوده که بین ایران و آژانس به

اگر قطعنامه جدیدی علیه ایران صادر شود نشان‌دهنده این است که طرف مقابل نمی‌خواهد با ایران همکاری کند و یک دور جدید تنش در روابط ایجاد خواهد شد. ولی به احتمال زیاد آژانس قطعنامه جدید صادر نخواهد کرد تا اجازه دهد این روندی که شروع شده است به نتیجه برسد

تهدید بیشتر علیه ایران تأکید دارند، اگر خوب فهمیم، می‌دانند که همکاری و تفاهم بین ایران و آژانس به زیان هیچ کس نیست و اقدام‌های رادیکال علیه ایران در نهایت موجب ترغیب ایران برای قطع همکاری با آژانس خواهد شد. آمریکا و متحدان اروپایی‌اش این واقعیت را خوب درک کرده‌اند که نمی‌توانند با فشار تحریم توان هسته‌ای ایران را مهار کنند به همین دلیل ساده آنها تر جیح می‌دهند از اقدام‌های رادیکال مانند فعال کردن مکانیسم ماشه خودداری کنند. در نتیجه به نظر می‌رسد آنها هم از توافق احتمالی بین ایران و آژانس خشنود خواهند شد. ▶ **ما توجه به شرایط موجود چه چشم‌اندازی را پیش‌روی پرونده هسته‌ای ایران و برجام می‌بینید؟**

آمدن آقای گروسی به تهران نشان می‌دهد در گفت‌وگوهای بین معاون پادمانی آژانس و سازمان انرژی اتمی ایران پیشرفت بوده است چون اگر پیش‌رفتی نبود آقای گروسی به تهران نمی‌آمده بنابراین معتقدم مذاکرات بین آژانس و تهران به نتیجه رسیده است و فرمولی حاصل شده که براساس آن ایران پاسخ سوالات آژانس را بدهد. اگر توافقی بین ایران و آژانس حاصل شود و آژانس نیز رسماً اعلام کند پاسخ‌هایش را گرفته است قطعاً این مسأله گره بزرگی از مذاکرات برجامی باز خواهد کرد بنابراین اظهارات اخیر آقای امیر عبداللّه‌یان درباره نزدیک بودن توافق بی دلیل نیست و مبتنی بر کارهایی است که در حال انجام هستند تا گره کوری که در موضوع مناسبات بین ایران و آژانس ایجاد

شده بود باز شود. اسفندماه گذشته داشت کار مذاکرات برجامی تمام و توافق نهایی می‌شد، اما همین گره کور بین ایران و آژانس جلوی تحقق توافق را گرفت. حال اگر این گره کور باز شود می‌توان به از سرگیری آستانه برجامی خوشبین بود. امیر عبداللّه‌یان به یک توافق اشاره کرد که گرچه درباره جزئیاتش سخن نگفت ولی مشخص است آنچه آقای پورل شهرویه‌اماه اعلام کرد «از نظر ما توافق ایران منطقی است»، یک توافق پاسخ‌های جدید به سوالات آژانس، یک شفاهی روی میز بود که آمریکایی‌ها بعداً به هر دلیل قبول نکردند چون مطالب جدیدی را مطرح کردند که مانع نهایی شدن توافق شد. یک سال پیش شرایط برای توافق مهیا بود که این اتفاق نیفتاد، حالا پس از گذشت یک سال به نظر می‌رسد زمینه برای یک مذاکرات جدید مهیا شده است اما حصول توافق سه شرط دارد. اول

آنکه مذاکرات ایران و آژانس نهایی شود. ثانیاً قطعنامه‌ای علیه ایران در اجلاس آینده آژانس صادر نشود. ثالثاً رسماً طرف آمریکایی تأیید کند آمادگی لازم را برای از سرگیری مذاکرات از نقطه توقف دارد.

نگره

انتقاد مرکز پژوهش‌های مجلس از سیاست‌های ارزی

در حالی که سیاست‌های بانک مرکزی برای مهار بازار ارز تاکنون توفیقی را از آن خود نکرده است، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در گزارشی مبسوط اعلام کرده سیاست‌های ارزی دولت منجر به تشدید بحران در این بخش شده است. در گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس قیمت دلار در سطح غیرقابل باور اعلام و تأکید شده است رسیدن بهای ارز در ششم اسفندماه سال جاری به سطوح غیرقابل باور ۶۰ هزار تومان ناشی از سیاست‌های نادرست ارزی بوده است. در هشتمین روز دی ماه سال جاری، فرزین، رئیس کل بانک مرکزی وارد ساختمان میرداماد شد تا دولت اولین گام برای حل بحران بازار ارز را بردارد، هرچند خاندوزی، وزیر امور اقتصادی و دارایی اعلام کرده که تغییر صالح‌آبادی و انتصاب فرزین به معنای تغییر سیاست‌های ارزی این دولت است اما با گذشت بیش از دو ماه از استقرار فرزین هنوز نشانه‌هایی از مهار بازار ارز دیده نمی‌شود. قیمت دلار در اولین روز کاری فرزین در بانک مرکزی در بازار آزاد در محدوده ۴۱ تا ۴۲ هزار تومان بود، اما در شرایط فعلی بهای ارز در بازار آزاد در سقف کانال ۵۰ هزار تومان قرار دارد.

▶ **بانک مرکزی در مواجهه با بحران ارز چه کرد؟**

هنوز صالح‌آبادی، دانش آموخته دانشگاه امام صادق و رئیس اسبق سازمان بورس در ساختمان میرداماد مستقر بود که صدای پای بحران در فردوسی و سبزه میدان به گوش رسید. وی ابتدا خریداران ارز و سرمایه‌گذاران را به آرامش دعوت کرده و قول بازگشت ثبات به بازار ارز را داد. وی در پاسخ به انتقادات نسبت به دلار چهل هزار تومانی گفت: دوستان در دولت باید کمک کنند تا در بازار تعادل ایجاد کنیم. در بازار تمرکز باید با بانک مرکزی باشد و تأکید رئیس جمهور هم این است که عرضه‌ها در بازار و تقاضا در حوزه وزارت صمت، نفت و سایر دستگاه‌ها با هماهنگی بانک مرکزی باید باشد. با این حال او در هشتمین روز دی جای خود را به فرزین داد تا دولت سیزدهم از قبل این جابه‌جایی مجالی برای غلبه بر بحران بیابد. پیش‌بینی‌ای که البته درست از آب درنیامد. پس از انتصاب فرزین به عنوان رئیس کل بانک مرکزی، دولت چند سیاست عمده را برای مهار بازار ارز به کار برد . اولین و مهمترین سیاست، اعلام تثبیت نرخ ارز در سامانه نیما بود. این اقدام به رغم هشدار کارشناسان اجرایی شد و در عمل زمینه را برای افزایش تقاضای واردات مهیا کرد. تخصیص ارز ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومانی در شرایطی که بهای دلار در بازار آزاد بسیار بالاتر از این رقم است، تقاضای ارزی برای واردات را افزایش داده و سبب می‌شود چرخه افزایش نرخ پرقدرت‌تر از قبل حرکت کند. باید توجه داشت در ابتدای نیمالس دوم به صورت رسمی برخی از تقاضاهای جدید ارز مانند واردات خودرو و اعلام دوم به صورت رسمی است افزایش واردات به صورت کلی و به ویژه اعلام رسمی مجوز واردات خودرو همگی به افزایش تقاضای حواله ارزی منجر و زمینه ساز حاکم شدن انتظارات افزایشی بر بازار ارز را بوجود آورده است. از سوی دیگر سیاست دولت در قبال فروش ارز در بازار چندان روشن نبود. آن گونه که در گزارش بازاری کارشناسی مجلس اشاره شده جدا از مداخله دستوری در قیمت معاملات در بستر مرکز مبادلات ارزی و تردیدی محسوس در سیاست فروش ارز نیز به چشم می‌خورد. در این مسیر ابتدا سهمیه فروش ارز در سرفصل «سایر» افزایش یافت و سپس حذف شد. برقراری مجدداً فروش ارز در این سرفصل به افزایش تقاضای ارز و کاهش عرضه در بازار منجر شد و نه تنها در بازار آرامش و ثبات به وجود نیامد بلکه اتفاقاً سفته‌بازی و تقاضای احتیاطی یا به تعبیر دقیق تر خروج سرمایه دامن زد.

▶ **افزایش خروج سرمایه**

در عین حال در این گزارش تأکید شده سیاست‌های هر کار گرفته‌شده خروج سرمایه را دستخوش افزایش کرده است . در این گزارش تأکید شده است: به طور معمول و به اشتباه، خروج سرمایه به فرار سرمایه به شکل انتقال دارایی‌ها و سرمایه به خارج از کشور نسبت داده می‌شود. در حالی که خروج سرمایه اعم از فرار سرمایه بوده و افزایش نگهداری دارایی‌های خارجی را نیز شامل می‌شود. برای مثال، زمانی که نگهداری اسکناس ارز و طلا در داخل مرزهای کشور افزایش می‌یابد، خروج سرمایه رخ داده است. زمانی که صادرکننده بازگشت ارز خود به چرخه اقتصادی را به تعویق می‌اندازد، به معنای افزایش مقطعی خروج سرمایه است. در این راستا پنج عامل را می‌توان مورد اشاره و تأکید قرار داد: ناآرامی‌های ابتدای نیمسال دوم سال جاری، کم‌رنگ شدن احتمال حصول توافق هسته‌ای، سفرها و اقدام‌های مقامات آمریکایی به کشورهای منطقه برای اعلام فشار بیشتر به ایران، تحریم‌های جدید و وضع علیه برخی نهادها و اشخاص ایرانی و سایر علامت‌ها و خبرهایی که فعالان اقتصادی درخصوص عدم بهبود روابط بین‌المللی دریافت کرده‌اند از طریق افزایش خروج سرمایه، اعم از فرار و ...از عواملی است که به افزایش نوسانات نرخ ارز منجر شده است.